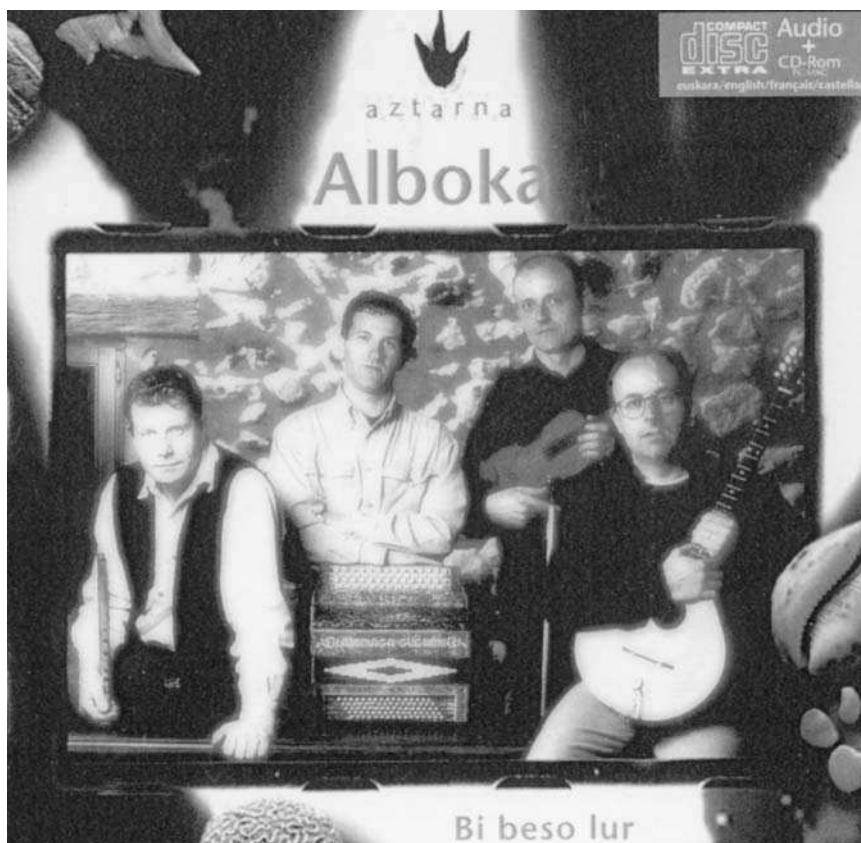

ALBOKA

El dictat de la dansa

Toni Torregrossa

Se'ls acusa de fer del folklore basc més arcaic una beguda fresca i sanadora, de representar una visió oberta de la cultura popular vasca, de ser estudiosos i documentats, i meticulosos en l'arranjística, d'haver fet un disc multimèdia (*Bi beso lur*, Azterna, 1998) que «d'alguna forma misteriosa sona absolutament actual sense renunciar ni per un moment a la tradició», de ser bons comunicadors i saber omplir de bones vibracions les sales. És a dir, ho tenen tot: joventut, experiència, futur i presència. Potser són la proposta més seriosa de tot el panorama de la música tradicional basca, però s'alinen modestament entre els laboriosos treballadors de la cultura.

El grup arranca l'any 1994 de la unió de tres músics bascos de renom i un

emigrat irlandès: Txomin Artola, Joseán Martín Zarko, Joxan Goikoetxea i Alan Griffin, amb la idea de vetlar i procurar per les danses i melodies ètniques en el seu vessant instrumental. El 1997 es va incorporar el violinista Juan Arriola i el grup va començar a emprar claus i codis de la seua música tradicional per compondre nous temes. Tot i la seua visió evolucionista de la tradició, tenen fama també de ser cabuts i no fer concessions en la recerca de la pròpia sonoritat, la qual cosa els ha reparat beneficis morals i lloances quan han corregut per l'estranger.

En Euskadi, diuen, la música tradicional lliga els gossos amb llonganisses. Com és que vosaltres heu de fer tants tombs per les carreteres d'Europa?

Costa de trobar llonganissa a Euskadi, però hi ha gossos de tota mena. Nosaltres busquem la llonganissa arreu, i l'anem a trobar en altres llocs d'Europa, on per ara ens ha anat prou bé. Hem ofert concerts a Hongria, Noruega, França, Bèlgica, Itàlia..., i encara l'any 2000 tenim previst tornar a Itàlia dintre d'una gira de presentació de la música basca, que allà té molt bona acollida.

Però es diu que a Euskadi hi ha una gran vida i ambient de música de tradició a l'entorn de celebracions, festes i tavernes. El mercat per al *folk*, ha millorat tant com a Galícia?

La veritat és que quant a açò no creiem que hi haja massa diferències amb altres llocs. Sí és cert que hi ha hagut un fort impuls a la música interpretada amb la *triki tixa*, que bàsicament és una música per al ball, amb una proliferació els últims anys de grups, duos i músics d'aquest instrument que, clar, després han d'oferir el seu espectacle, i que s'interpreta fonamentalment en romeries, festes i tavernes, però això no vol dir que a Euskadi hi haja un gran ambient de música de tradició.

Nosaltres, la tradició, l'entendem d'una altra manera i d'una altra forma. Tingues en compte que la *triki tixa* té escassament 70 anys d'existència i un format molt específic. Nosaltres, quan interpretem música tradicional del País Basc, podem anar-nos-en des dels Pirineus fins a l'últim poble d'Àlava, i amb un recorregut que pot arribar fins al segle XVII.

Quant a saber si el mercat per al folk ha millorat tant com a

Galícia, potser desconeixem aquest terreny, tot i que ens arriben notícies que allà s'està produint un autèntic fenomen al voltant de la música *folk*. Molts grups, molta creació, gent nova com Susana Seivane, Camerata Meiga, Cristina Pato, etc. En fi, molta gent. Aquí, ben segur, no hi ha res semblant.

Potser vosaltres se'n sortiu dels tòpics creats a l'entorn de la música basca.

No ho sabríem dir. Recorda-te'n que ens posem la txapela en l'escenari, tenim un parell de perfils summament bascos i gastem el cachet en dinar i sopar.

Potser també aquesta pregunta s'enllaça amb això que dèiem de la *triki tixa*. Hem observat, en actuar fora d'Euskadi, que allò que la gent reconeix de la música basca és la *triki tixa*. Nosaltres fem, a més, altres coses.

I què fa un irlandès component música basca?

Va dir un amic nostre: «Allò que faça Alan Griffin no és ni mai serà música tradicional basca». Tot i això, el pobre irlandès fa cançons seguint els esquemes tradicionals de les melodies de ball basques. Per què ho fa això? Doncs, aquest fou el tracte: els bascos l'obliguen a escoltar cintes inacabables de música insuportable durant els viatges, i ell els obliga a engolir les seues melodies. Empat.

En Euskadi, la música de dansa, té una demanda funcional? Es practica el ball-folk a les places com als Països Catalans? O han quedat les danses per a l'exhibició?

En algunes àrees rurals encara es balla a les places dels pobles, però això s'ha quedat reduït a una cosa quasi simbòlica i a celebracions molt puntuals, com puguen ser les danses del Corpus a Oñati, les *mutil dantzak* (danses d'homes) al Baztan, l'*aurresku* a San Juan, els *bolantak* a Valcarlos, etcètera. On encara es viu intensament la tradició, i es practica, és en una zona del País Basc pirinenc que es diu Zuberoa, i on petits pobles sencers participen i coneixen les cançons i danses que els van deixar els seus avantpassats, i encara les mantenen vives interpretant-les en qualsevol moment, sobretot quan escenifiquen el Carnaval i les Pastorals, una espècie de petita obra de teatre popular que intercala música i dansa en el mateix espectacle. És una cosa

molt interessant i que recomanem vivament a la gent que vulga conèixer les tradicions del País Basc més rural i autèntic que facen un tomb per allà.

Bi beso lur destaca per una gran diversitat de registres. Quins instruments del país us ha mancat posar en la vostra gravació?

A banda de la llonganissa? No hem gravat ni *txistu* ni *txirula* encara, perquè el nostre *txistulari* Goikoetxea és massa modest, o perfeccionista. Tampoc no hem usat la *dultzaina* o la *txanbela* (petita *dultzaina*), encara que l'irlandès amenaça a incorporar-les al so del grup.

També ens ha mancat la *txalaparta*, no sabem massa bé perquè.

Com esteu vinculats al segell Aztarna?

La nostra vinculació amb Aztarna és quasi natural, ja que un membre d'ALBOKA, Joxan Goikoetxea, és el

77

AMB ALTRA VEU

FESTA DEL PI

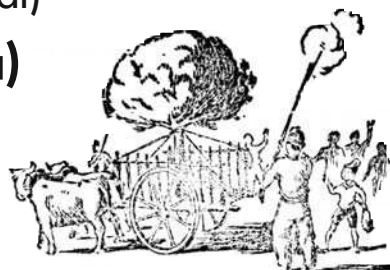
(Declarada d'Interès Nacional)

CENTELLES (Osona)

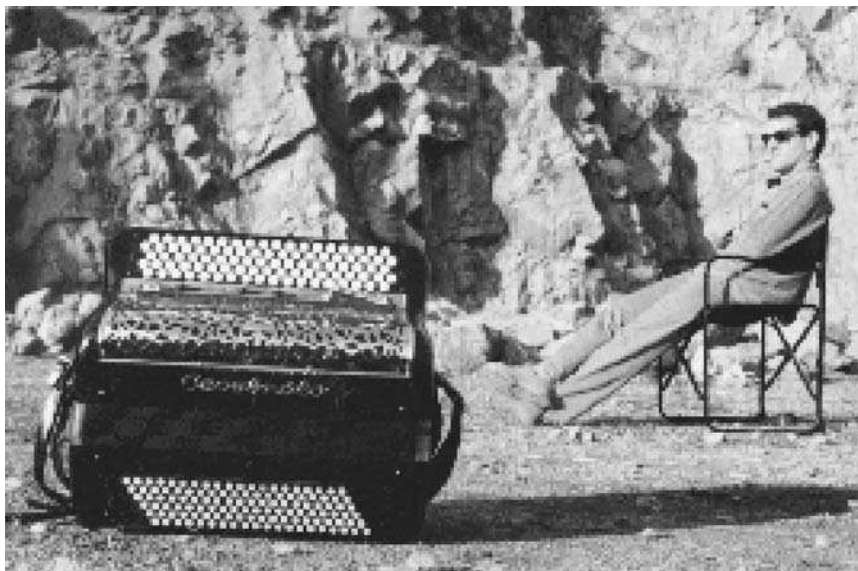
30 de desembre

AJUNTAMENT DE CENTELLES

ASSOCIACIÓ DE GALEJADORS DE SANTA COLOMA DE CENTELLES

director artístic d'aquest segell i ell mateix fou qui proposà al grup la possibilitat de gravar amb el segell. Ens va semblar interessant a tots la proposta i així ho vam fer, tenint en compte a més la possibilitat d'informació complementària que ens oferia un suport com és el cd-

rom, en què hem combinat música, text i imatges.

Us deuen haver alabat molt la factura del CD multimèdia *Bi beso lur* pel curiós i elegant disseny. Sou pioners del *folk* basc en aquest tipus d'edició?

El ben cert és que el fet d'haver realitzat el disc en format de cd-rom ha estat una aposta important per al grup, ja que tant el disseny i estudi en l'elaboració dels continguts multimèdia han estat un treball afegit al que suposa habitualment el treure un CD al carrer, però per a nosaltres ha suposat un avantatge, ja que teníem o tenim moltes coses que contar al voltant de la música que interpretem, i que tantes i tantes hores ens han costat pel que fa a la recerca i recopilació de les melodies i danses que hi ha aquí, algunes d'elles inèdites i que nosaltres mateixos desconexíem.

Drac i diables de Montornès del Vallès

Cercaviles de foc i Correfocs

Contactes: Ramon Altimira tel. 935 723 147

Música Tradicional

Concerts, balls,
cercaviles...

Contactes:

C. Rovira, 2. 43850-CAMBRILS (Baix Camp)
Tel. 977 360 878 / 977 794 524
Fax 977 360 099

gràfiques del matarranya

arts gràfiques • web • edició multimèdia

DESCOBREIX TOTS

ELS NOSTRES SERVEIS

GRAVACIÓ
de CD'S

IMPRESSIÓ
de LLIBRES

camí d'Arenys, 46 • CALACEIT

PRESENTACIONS
INTERACTIVES

DISSENY I
COMPOSICIÓ

PUNTS
d'INFORMACIÓ

CONNEXIÓ
a INTERNET

EDICIÓ de
PÀGINES
WEB

Tel. 978 851 800 • Fax 978 851 802